

Dosarul nr.2ra-1780/16

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – O. Parfeni

Instanța de apel: CA Chișinău – Iu. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc

D E C I Z I E

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
judecători

Svetlana Filincova,
Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinând recursurile declarate de către Osadcii Cornel și Ministerul Justiției al Republicii Moldova în pricina civilă la acțiunea lui Osadcii Cornel împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Talmaci Roman, Primăria/Consiliul mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016,

C O N S T A T Ă :

Osadcii Cornel la data de 04 noiembrie 2015 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind constatarea violării dreptului prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, repararea prejudiciului material suportat în mărime de 252 518 lei, prejudiciului moral în mărime de 4 000 euro și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze (f.d. 4-10).

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat, că activează în cadrul Ministerului Afacerilor Interne mai bine de 10 ani, fiind inclus în lista colaboratorilor care solicită îmbunătățirea condițiilor de trai.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din data de 26 noiembrie 2009 s-a obligat Consiliul Municipal Chișinău să-i acorde lui Osadcii Cornel spațiu locativ apartament sau casă separată potrivit normelor stabilite.

La data de 19 martie 2010 s-a adresat cu o cerere către oficiul de executare Centru DEDJ, prin care a solicitat executarea silită a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din data de 26 noiembrie 2009.

Reclamantul menționează, că deși executorul judecătoresc a întreprins careva măsuri întru executarea hotărîrii, aceasta a fost executată abia în noiembrie 2015, el fiind nevoit să încheie contract de locațiune a unui spațiu locativ, la prețul de 350 euro pe lună. Solicită încasarea prejudiciului material suportat în legătură cu plata chiriei, începînd cu iunie 2012 pînă în noiembrie 2015 ce constituie 252 518 lei și prejudiciul moral în mărime de 4 000 euro.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 15 decembrie 2015 s-au atras în proces intervenienții accesorii executorul judecătoresc Talmaci Roman, Primăria /Consiliul Municipiului Chișinău (f.d. 85-86).

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 01 februarie 2016 cererea de chemare în judecată depusă de Osadcii Cornel către Ministerul Justiției a fost admisă parțial, s-a constatat încălcarea dreptului lui Osadcii Cornel garantat de art. 6 CEDO și art. 1, protocolul 1 adițional la CEDO, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2009. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Osadcii Cornel suma de 25 000 lei cu titlul de prejudiciu moral, suma de 252 518 lei cu titlul de prejudiciu material și suma de 3 628,20 lei cu titlul de cheltuieli de judecată. În rest acțiunea a fost respinsă (f.d. 141-142).

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la data de 08 februarie 2016 Osadcii Cornel a depus cerere de apel, prin care a solicitat modificarea hotărîrii cu admiterea acțiunii integral (f.d. 146-148).

Invocînd ilegalitatea hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 01 februarie 2016 Ministerul Justiției a contestat-o cu apel, solicitînd casarea acesteia, cu emiterea unei hotărîri noi de respingere a acțiunii (f.d. 149).

Prin decizia Curții de apel Chișinău din data de 21 aprilie 2016 s-au respins apelurile declarate de către Osadcii Cornel și Ministerul Justiție, s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 01 februarie 2016 (f.d. 192-202).

Nefiind de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău, la data de 10 mai 2016 Osadcii Cornel a depus cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, emiterea unei decizii de modificare a deciziei instanței de apel și a hotărîrii instanței de fond, prin admiterea acțiunii integral (f.d. 205-211).

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 11 iulie 2016 Ministerul Justiției a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei hotărîri noi de respingere a acțiunii ca fiind nefondată (f.d.216- 221).

La data de 08 septembrie 2016 intervenientul accesoriu executorul judecătoresc Talmaci Roman a depus referință, prin care a solicitat admiterea recursului declarat de către Ministerul Justiției, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe (f.d. 226-227).

Osadcii Cornel la data de 21 septembrie 2016 a depus referință la cererea de recurs depusă de către Ministerul Justiției, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat (f.d. 238-239).

În conformitate cu art. 434 alin. 1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 21 aprilie 2016, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la data de 28 aprilie 2016, confirmare privind recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsește

În aceste circumstanțe recursurile depuse la 10 mai 2016 și 11 iulie 2016 se consideră depuse în termen.

În conformitate cu art.445 alin. 1, lit. c) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile depuse de către Ministerul Justiției și Osadcii Cornel întemeiate și care urmează să fie admise din următoarele considerente.

Instanța de recurs a constatat, că în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 26 noiembrie 2009 s-a obligat Consiliul Municipal Chișinău să-i acorde reclamantului Osadcii Cornel, profesor la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI spațiu locativ sub formă de apartament sau casă separată (f.d. 11-12).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost executată la data de 30 noiembrie 2015 prin achitarea sumei de 54 448 euro, ce constituie prețul unui apartament cu trei odăi. Astfel, Osadcii Cornel pretinde la încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în perioada 19 martie 2010-30 noiembrie 2015 și repararea prejudiciului moral în mărime de 4 000 euro.

De asemenea Osadcii Cornel indică, că în perioada 29 iunie 2012 pînă la 13 octombrie 2015 a suportat un prejudiciu material în sumă de 252 518 lei, pentru plata chiriei efectuate în baza contractelor de locațiune din 29 iunie 2012 și 30 aprilie 2015.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 01 februarie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Osadcii Cornel, s-a constatat încălcarea dreptului lui Osadcii Cornel garantat de art. 6 CEDO și art. 1, protocolul 1 adițional la CEDO, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2009, în perioada 19 martie 2010-30 noiembrie 2015. S-a încasat de la bugetul de stat în beneficiul lui Osadcii Cornel suma de 25 000 lei cu titlul de prejudiciu moral, suma de 252 518 lei cu titlul de prejudiciu material și suma de 3 628,20 lei cu titlul de cheltuieli de judecată. În rest acțiunea a fost respinsă.

Soluția dată de instanțe, în speța respectivă referitor la prejudiciul material și moral este prematură în condițiile în care acestea nu au verificat dacă Osadcii Cornel a suportat cu adevărat aceste cheltuieli și în mărimea solicitată de el, ori probele prezentate de acesta în susținerea pretențiilor sale trezesc dubii rezonabile privitor la autenticitate și dacă suferințele morale corect au fost cuantificate.

Atît în apel cît și în recurs Ministerul Justiției a invocat dezacordul cu plățile exorbitante în mărime de 350 euro lunar pentru închirierea unui spațiu locativ cu o suprafață de 48 m.p.

Astfel, instanța de apel urma să se expună pe fiecare pretenție cît și pe probele prezentate.

Potrivit art. 373, alin. 2 CPC *„în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces”*.

Conform art. 130 CPC *„instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității”*.

Instanța prin prisma art.121, art.130 și art. 373 CPC urma să verifice veridicitatea probelor prezentate de către Osadcii Cornel.

Acesta a prezentat contractul de locațiune din 29 iunie 2012 (f.d. 27-29), indicînd că familia este compusă din 4 persoane, pe cînd în certificatul eliberat de Academia „Ștefan cel Mare” a MAI rezultă, că la acea perioadă familia lui Osadcii Cornel era compusă din 3 membrii, el, soția și fiul Maxim, născut la data de 22 octombrie 2008 (f.d. 26).

Totodată, nu este clar de ce contractul de locațiune, încheiat la 29 iunie 2012 pe un termen de 2 ani și 11 luni, abia peste 3 ani și 3 luni, la data de 09 octombrie 2015 a fost înregistrat la Organul Fiscal (f.d. 29).

Instanța nu a verificat dacă contractul într-adevăr a fost înregistrat, ori foița cu ștampila instituției fiscale, fără număr de înregistrare, încheiată pe ultima pagină a contractului prezintă dubii rezonabile de autenticitate, mai ale că a fost înregistrat după încheierea tranzacției de împăcare din 02 septembrie 2015 cu Primăria mun. Chișinău privind executarea benevolă a hotărîrii.

Nu este clar dacă a fost înregistrat la Inspectoratul Fiscal de Stat și contractul din 30 aprilie 2015, ori are încheiată aceiași foiță (f.d. 32).

Mai mult, instanța de recurs a constatat, că contractul de locațiune din 29 iunie 2012 a fost înregistrat la organul fiscal la data de 09 octombrie 2015, iar contractul de locațiune din 30 aprilie 2015 a fost înregistrat la organul fiscal la data de 04 mai

2015, anterior contractului din 29 iunie 2012, respectiv instanțele urmau să aprecieze probele respective prin prisma pertinentei și admisibilității acestora.

Totodată potrivit art. 90¹ alin. 3⁴ al Codului Fiscal prevede că „*subiecții impunerii persoane fizice, care nu desfășoară activitate de întreprinzător și transmit altor persoane decât cele specificate la art.90 alin.(1) în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct) proprietate imobiliară, achită impozit în mărime de 5% din valoarea contractului. Persoanele menționate sînt obligate, în termen de 3 zile de la data încheierii contractului, să înregistreze contractul încheiat la organul fiscal în raza căruia sînt deservite*”.

Instanța de apel nu a dat apreciere nici recipiselor eliberate de Golovco Svetlana (f.d. 33-66), care par a fi întocmite la o singură dată, cel puțin recipisa din 13 iunie 2012 este eliberată anterior contractului de locațiune din 29 iunie 2012, deși face referire la acesta (f.d. 33).

Instanțele nu au apreciat nici conținutul ordinelor de încasare a numerarului, anexate la f.d. 67-74, în special scopul sumelor vărsate pe contul beneficiarului Golovco Svetlana de către Osadcii Cornel, ori în baza ordinelor de încasare nr. 10542 din 13 mai 2015, nr. 13180 din 02 iunie 2015, nr. 08618 din 01 iulie 2015, nr. 14421 din 23 iunie 2015, nr. 09196 din 28 iulie 2015, nr. 23850 din 01 septembrie 2015, nr. 21230 din 30 septembrie 2015 și nr. 10198 din 13 octombrie 2015 scopul fiind „alimentarea cardului”, „ajutor material”, „ajutor gratuit”, dar nici de cum plata chiriei. Din probele respective rezultă că Osadcii Cornel în mare parte acordă Svetlanei Golovco ajutor material, gratuit sau suplinește cadrul acesteia.

Astfel, Colegiul constată, că instanțele inferioare urmau să stabilească dacă Osadcii Cornel a suportat cu adevărat careva cheltuieli în legătură cu neexecutarea hotărîrii și dacă aceste cheltuieli în parte nu sunt legate și de achitarea serviciilor comunale, care nu pot fi suportate de stat, fiind cheltuieli personale a le familiei Osadcii.

Conform art. 241 alin. 5 și 6 CPC în motivare a hotărîrii se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărîrii.

Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată, inclusiv instanțele de apel sînt obligate de a motiva hotărîrile sale. În special, decizia instanței de apel trebuie să conțină circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei referitor la admiterea sau respingerea apelului, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanței în caz de respingere a unor probe prezentate de participanți ș.a. (*hotărîrea Plenului CSJ a RM din 03.10.2005 nr. 15 „Cu privire la examinarea pricinilor civile în ordine de apel”*).

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 și de a restitui prezenta pricină civilă la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate, să se expună asupra argumentelor participanților la proces, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate pe dosar, și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material care reglementează relațiile civile, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. 1) lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admit recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Osadcii Cornel.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 în pricina civilă la acțiunea lui Osadcii Cornel împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Talmaci Roman, Primăria/Consiliul mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată

Se remite cauza la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas